

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Politični voditelji.

Marsikdo se bo vprašal, kaj je vzrok današnji naši politični razcepljenosti. Kaj je vzrok, da se vse velike stranke z enotnim v teku mnogih desetletij uveljavljenim političnim programom krhajo in cepijo v več manjših frakcij? Odkod vsa ta razdrapanost? — Gotovo sama osebna dobičkaželost, bodisi lakomnost po kotritu, iz katerega se bo lahko zajemalo zlato v polni meri, ali pa tudi lakomnost po slavi, ali po obojem, kar je dandanes tesno zvezano. Tako sodi vsak človek z naravnim razumom. Da to vsakdo razvidi, ni treba imeti kake posebne politične izobrazbe. Ali je drugače mogoče, da imamo samo v naši mali Sloveniji za predstoječe volitve toliko političnih klovnov, ki s svojimi dovtipi in s svojim neresnim početjem nikakor ne morejo vcepiti zaupanja poštenim in razsodnim ljudem, ampak jih samo odbivajo od vsakega političnega udejstvovanja in jih napravijo docela politično brezbrizne?

Pravijo, da je temu kriv Belgrad, drugi zopet, da smo krivi mi sami. Res pa je oboje. Belgrad pozna nas, mi pa Belgrad. »Divide et impera« ali »razkosaj in vlada!«, tega načela se drži, kakor v narodnostnem oziru bivša Avstro-ogrska, tako tudi sedaj Belgrad v strankarskem oziru. Kajti če smo strankarsko razkosani, smo vsi skupaj šibki, en del se bo naslonil na to, drugi del zopet na drugo močnejšo stran v parlamentu, kakor bo pač kazala politična konjunktura, kdor bo pač nudil več. To se je dogajalo vse od početka našega parlamenta pa do dandanes, ko so vzeli v roke valet izključno srbski radikali, da bodo volitve potekle bolj v znamenju »handžarja«.

Če prebiraš danes nešteto listov, ki izhajajo samo v naši mali prestolici, pač opaziš dvoje: to, kar imenuje kitajski mislec Ku-Hung-Ming »religijo češčenja in oboževanja proletarcev« in pa religijo samooboževanja. — Vse se cedil same demokracije in socialnosti. Vse ima srce samo za ubogi teptani proletarijat, za ponižane ogolufane in zaslužniene. Včeraj še najhujši vlastodržci in politični tirani, se morajo danes v svrhu ugodnega izida volitev valjati v prahu pred tem proletariatom, ki ga tako nujno rabijo, da jim bo držal svoje hrbte, na katerih bodo lahko splezali kvišku. Včeraj mogočni diktatorji ki so se držali samo načela: moč gre pred pravico, poznajo danes uradnika, poznajo delavca in tudi pravica je nakrat postala zopet temelj države. Piše in govori se silno lepo. Že imena strank so demagogija. — Tukaj nastopi republikanec. Udrha kar po vrsti čez vse. Vsi so sami požeruhi, lopovi, roparji, pravica bo zavlada! šele v njegovi zveličavni kmetijski republiki, kjer bo on predsednik, njegovi

oziroma prijatelji in agitatorji pa ministri. Drugi zopet je odpadnik kake večje stranke, tvori svoj lastni krog, Belgrad mu da sredstva za list in agitacijo, hoče biti bolj socialističen in bolj demokratičen, ker je uvidel, da njegove politične zmožnosti premalo padejo na tehtnico ljudskega blaga, ako bi se moral zadovoljiti s kako postransko vlogo. — Neki stari ekspolitik se je pred kratkim pritoževal, češ, dandanes so vsi starejši ljudje izključeni iz vsakega političnega življenja, da so v ospredju sami mladinci, ki ne morejo posedati tolike izkušenosti in preudarnosti. To bi še slednjč toliko ne škodilo. Neizmerna škoda leži v tem, da vsi ti takozvani voditelji nimaajo niti poklica za to. Kajti lastnosti, na katerih bazira talent, povspeti se na kako vodilno mesto, so drugačne in ne v zvezi z onimi lastnostmi, ki jih je treba imeti, da se tako vodilno mesto tudi dobro izpolni. Posebno pri današnjih razmerah odločijo predvsem vse druge okolščine, kakor pa poklic. Bolj ko kdaj poprej odločajo pri nas metode demagogije, to je, zmagal bo oni, ki razume masi najboljše laskati, ki zna največ obljubiti in ki brezobzirno vodi boj s svojimi rivali. Za to ni treba niti posebne duha. Zadostuje, da imaš sredstva, kupiti si javno mnenje. V času, ko zna vsaj pri nas večina brati in pisati, se pač z demagogijo in zastrupljanjem javnega mnenja doseže isto, kakor s spovednico pri manj izobraženih slojih naroda. — Lastnosti, ki bi jih moral imeti vsak politični voditelj so: jasni vpogled v svoj pravi cilj, čista in nevpopljava volja pri izvršitvi tega cilja, organizacijski duh in predvsem — poštenost in resnost. Ali bo človek prepričan o teh svojstvih svojega bodočega poslanca in voditelja, ki je bil prvotno, recimo, avstrijski klerikalec, pozneje jugoslovanski demokrat, ali socialist, a sedaj velesrbski radikal, ali pa samoostojen vodja kake takozvane socialistične stranke? Razsoden človek se od takih ljudi in demagogov pač ne bo dal slepiti. Kdor opusti svoje prvotno mišljenje in prepričanje in se zateče v tabor takih odpadnikov in demagogov, ta pač pomaga ustvarjati položaj, kakršen se nam obeta. Eno pa je gotovo: Vsi ti odpadniki in novi proroki ne bodo našli v naši domovini poslušalca. Dosegli bodo gotovo to, da bodo oslabil to ali ono stranko, ali do korita se ne bodo mogli pririti, kakor pravi marsikak razsoden človek iz ljudstva. Tembolj pa je dolžnost onih, ki jim je res do izboljšanja današnjega socialnega položaja, da pomagajo onim, ki si v teku političnega boja še niso pridobili slaboglasni pridevek demagoštva in koristolovstva, da izidejo močni iz volivnega boja. Volitve nam bodo prinesle vsekakor razčiščenje vsega zamotanega položaja. Zato je žalostno, še bolj pa pogubonosno za one, ki so ali dezertirali, ali pa opustili vsako

izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-L.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 812. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

organizacijo, češ, saj se nič ne stori, škoda za tiste vinarje. Vsakdo ve, kaj je pomenjala silna in jaka organizacija, kakršne so bile francoska in nemška socialna demokracija pred vojno. — Vzrok današnjemu bednemu stanju proletariata je nedoslednost, tekanje iz enega tabora v drugega, iskanje dobička tam, kjer ne more biti. Dobro je rekel veliki ruski mislec in socialist: Mravlja pozna svoj družabni ustroj, čebela svojega, samo razumen človek ne ve, kod in kam. Pot k spoznanju vodi skozi nešteto zmot in razočaranj.

Ljubljanska mentaliteta.

Ljubljana je po svoji velikosti glavno mesto Slovenije. Nikakor pa ni v Ljubljani koncentriran tisti duh in tista psiha, katero bi ves narod po Sloveniji razumel in odobral kot temelj našemu prepričanju.

Ljubljanska mentaliteta je neka po-sebna, ne moremo se strinjati z njeno duševno orientacijo. Skoro vsi demokratiški listi pišejo v taki obliki in tako udanostno, da mora človek misliti: v njih uredniških prostorih sedijo samo dobro plačani vladni organi.

Za Korošce in Primorce onkraj meje se tako zanimajo in imajo toliko pritožb, da je človek res prepričan misli, da so tam peklenška tla. Seveda izvirajo ti članki do 99% od pobeglih političnih generalov, za katere tam sam narod ni maral, ampak je vesel, da so šli čez mejo, da ima svoj mir vsaj pred njimi. Točko za točko vedo povedati, koliko krivic se godi našim tamošnjim manjšinam, to se vsak dan godi, in posledica tega je otežkočenje itak težkega življenja našim tam ostalim bratom.

Pa pogledimo, koliko pravičnosti delijo oni, ki sami zahtevajo pravico!

Narodnih manjšin, katere so nam pripadle, ne vidijo, in najrajši bi jih kar čez noč asimilirali z raznimi drastičnimi metodami. Kdor ni čez noč postal Fran namesto Franz ali Josip namesto Josef in povrh ni Sokolč, je po njihovem mnenju izdajalec in nevaren element, čeravno živi v istem mestu kakor njihovi predniki, kateri so se z istim imenom že pred 500 leti v istem mestu rodili.

Ljubljana leži na veliki tranzitni progi v bližini tujih mej, naravno je torej, da bi ji koristilo, če bi iz nje kot glavnega mesta izviral mednarodni, a pomirljiv duh na širokem modernem temelju, ne pa z vidika vaškega politikarja s cinizmom, šovinizmom in birokratskim egoizmom uvedeni značaj kakor dosedaj.

Ljubljani bi gotovo koristilo, če bi znala s sosednimi narodi harmonirati, že njena krasna lega in njena okolica s planinami in drugimi naravnimi krasotami, je ustvarjena za mednarodni tujski pro-

met. Dokler bo pa iz glavnega mesta izvirala mržnja zoper vse sosede, bodo tudi ti mrzili to mesto in naše dežele, zato se pri nas ne more razviti, v drugih državah že davno za vse gospodarstvo kot važen pripoznan turistični promet.

Že od poloma dalje beremo hujšajoče članke raznih zagrizenih kratkovidnežev, ki hočejo po vsej sili dati Ljubljani in Sloveniji značaj nepomirljivega naroda.

V tem oziru je treba vzeti vsaj nekaj vzgleda od Zagreba ali Beograda, ki predstavljata prestolici večjega dela jugoslovanskega naroda, in vendar nista narodno tako ekstremna kakor Ljubljana.

Razni učenjaki so pisali, da naj se naši otroci učijo francoski ali angleški jezik, in naj zavržejo italijanski ali nemški jezik, s praznimi motivacijami in frazami, ker ti gospodje ne poznajo praktičnega in faktičnega življenja, politike pa se v šoli ne more človek naučiti. Zato jim ni toliko zameriti. Ker pa smo mi ravno z Italijanom in Nemcem sosed, in je naša lega taka, da bomo tudi v bodočnosti v približno istem položaju, je umevno, da rabimo že sedaj in bomo vedno rabili njuna jezika, če hočemo ostati inteligentni in sposobni gospodarji. Že iz prakse zna vsak otrok, da, če hoče dati oče svojega sina ali hčerko v trgovino kot vajenca, bo trgovec najprej vprašal, če zna razen slovensčine še kak drugi jezik, če ne ju pa ne sprejme. In to je običajno še danes v najbolj slovanski Ljubljani, kako je pa drugod, ni treba vprašati.

Francoski in angleški jezik sta morala lepa, in kdor ima časa in denarja, naj se ju uči, v praktičnem življenju pri nas pa nimata nobenega pomena, ker sta oba naroda preveč oddaljena od naše domovine. Zato ostaneta mrtva, luksuzna jezika.

Veritas.

Politične vesti.

+ Volilna podpora. Ljubljansko radikalno glasilo poroča, da je ministrski svet dovolil na zahtevo dr. Zupaniča 2 milijona kron kot brezobrest. posojilo siromašnim slovenskim občinam. Taktika, kaj? Ne. To je tiktak.

+ »Slovenec« poroča, da je imela SLS 28. februarja sijajen in zmagovit volilni shod na Dobravi. Bog ji podeli še več takih zmag!

+ Ker zavlačujejo Italijani ne samo izpraznitev Sušaka, temveč tudi pogajanja razmejitvene komisije sploh, se je vršil 1. t. m. kronski svet v Beogradu. Italijani so namreč zahtevali, da moramo najprej vzpostaviti redni železniški promet z Reko, nato bi se šele začela pogajanja o razmejitvi. Kronski svet pa je odločil dati naši delegaciji navodila, da mora doseči predvsem izpraznitev Sušaka. — Opatijska konferenca bo imela najbrže prav tak uspeh, kakor vse konference, ki so se vršile doslej. V sedanjem družabnem redu ni pričakovati trajne rešitve iz zmed, v katere smo zabredli.

+ 1. t. m. sta se prvič sestali v Nišu naša in bolgarska delegacija za ureditev obmejnih sporov. Zaenkrat sta se obe delegaciji omejili na pozdravne govore.

+ Angleži hočejo doseči pogajanja med Nemčijo in Francosko na ta način, da bodo pozvali nemško vlado, naj predloži načrt, kako misli odplačevati reparacije. — Lord Curzon, angleški zunanji minister, pa je pred par dnevi v nekem govoru izjavil, da zasedba Poruhra po

Francozih ni utemeljena, in da pomeni veliko škodo za vso Evropo. Radi tega je potrebno storiti vse, da se ta spor odpravi. Popolnoma pravilno, le uspeha najbrže kljub temu ne bo, ker imajo tudi Angleži le imperialistične namene, ni jim pa za splošen mir, temveč le za tak, ki bi prijal njih interesom.

+ V angorski narodni skupščini se še vedno preklajajo, ali naj sprejmejo mirovne pogoje ali ne.

VOLILNI BOJ NA GORENJSKEM.

Dne 18. februarja smo imeli volilni shod na Koroški Beli. Ker so nam gospodje iz farovža napravili dobro reklamo, je bil shod sijajno obiskan, tako, da so bili gostilniški prostori nabito polni in še v veži ni bilo prostora. Fantovsko spraševanje za Veliko noč so radi našega shoda preložili. Na shodu, katerega sklicatelj in poročevalec je bil sodr. Jeram, smo imeli kar štiri duhovnike, ki so z vsemi sredstvi hoteli ovreči nepobitna dejstva, s katerimi je govornik dokazal, da za kmeta in delavca lažiprogrami meščanskih strank, osobito pa SLS, niso nič drugega nego slepilo. Ko je govornik razložil še načela SSJ, ki stopa brez kompromisov s svojim programom v volilni boj preko vseh onih lažisocialističnih strank, ki rastejo baš sedaj v volilnem boju kakor gobe po dežju, so zbrani burno odobraval to stališče stranke. Uničujoče pa je bilo za navzoče zagovornike SLS govornikovo raztolmačenje o izvajanju agrarne reforme, oziroma kaj je storila SLS za rešitev agrarne reforme. V debato je posegel tudi sodrug Kisovec iz Ljubljane, ki je v kratkih besedah orisal slepomišljenje SLS, ki vodi posebno politiko za inteligenta, kmeta, delavca in kapitalista, neglede na to, kako so si teh interesi nasprotni. Radi priganjanja gostilničarke, da naj se shod takoj zaključi, smo ugotovili, da so gospodje iz farovža hoteli na ta način onemogočiti ljudstvu spoznanje resnice.

Gostilničarki tega toliko ne zamerimo, ker je storila to pod vplivom duhovščine, posebno pa, ker ni vedela, da smo rdečkarji tako brezobzirni z gospodi.

K zaključku je pozval sodr. Jeram navzoče, da stopijo v strnjene vrste politično razredno zavednih borcev, ter da z aktivnim sodelovanjem pomagajo graditi pot nepremagljivi ideji socializma s parolo: vera brez del je mrtva. Soglasni vzklili: »Živela borba za socialistično družbo« je navzočim zagovornikom SLS zaprla sapo in žnjimi je bil naš shod zaključen.

Delavstvo iz Javornika in Koroške Bele pa naj si zapomni, v kateri gostilni nam prepovedujejo delavska zborovanja.

Dne 25. februarja, torej v nedeljo popoldne, smo pa imeli na Javorniku v gostilni pri Žvabu shod »enotne fronte«, to je Soc. stranke delovnega ljudstva. Na ta shod so poslali najtežji kaliber, gospoda Jako Žorgo iz Ljubljane. Shoda smo se udeležili polnoštevilno. Jaka Žorga kot srezki kandidat v radovljiškem okraju in kot poročevalec na tem shodu, je z vsemi kalibri Orjune in drugimi kalibri demagogije priganjal navzoče v enotno fronto. Mi pa smo mirno opazovali, kako deluje v Jakcu razburjena kri. Na razne očitke njegovega izvajanja nam skoro ni bilo treba odgovarjati, ker onih, po katerih je Žorga udrihal, med nami ni, pač pa so tam, kjer je on sam. Obgrizel je Golouha, Tokana, Kopača, Koruna, Uratnika in

Golmajerja, zadnje tri, češ, da hočejo komunistično delavstvo zaslepiti s svojim listom »Rdeči Prapor«. Na njegove čenče je sodr. Jeram razjasnil navzočim, kakšno je razmerje med oficijelno SSJ in navadenimi osebami ter napram novopečenim SSDL.

Žorga pa je imel priliko spoznati, da med javorniškimi delavstvom ni mogoče v kalnem ribariti ter da za njegove lovce na mandate ne bo kroglic. Vsekakor pa je Žorga zastopal popolnoma svoje zasebno mnenje, ki je v velikem navzkrižju s paktom SSDL, kar je s. Jeram tudi ugotovil s poudarkom, da je tudi v SSDL kaka bela vrana, katero pa črne popolnoma zakrijejo, in da če že nekaj ob porodu ni zdravo je obsojeno na smrt kakor dete, rojeno od okuženih starišev. Da pa Žorga in »Delavske Novice« ne bodo kričale, da je na Javorniku vse za »enotno fronto koritarjev«, ugotavljamo, da je bilo v celini pet od dalmatinca omamljenih, ki so se zavzemali za Žorgo. Tako smo prežvelj nedeljo pod strašnim grmenjem Jakca Žorge, ki je in bo še spoznal, da začnija delavstvo misliti samo.

Dne 28. februarja so pa na Dobravi sklicali volilni shod, pravzaprav sestanek s pismenimi povabili gospodje klerikalci v hotelu Zajc. Povabila so dobili vsi delavci z Dobrave, ki so sklenili, da se korporativno udeležijo tega sestanka.

Kot poročevalci so nastopili: g. Smodej, glavni urednik »Slovenca«, g. kaplan Gabrovšek in g. kaplan Pivk z Jesenic. G. Smodej je razlagal na dolgo in široko neprecenljive zasluge SLS in parlamentarnega kluba in končno poudarjal važnost klerikalne avtonomije itd. Nato se je spravil na Kristane, Nachtigale ter končno na bivši soc. parlamentarni klub. Takoj za njim pa je nastopil g. kaplan Gabrovšek, ki je v svojem govoru dokazal, da ve, kakšen odgovor bodo dobili klerikalci na tem sestanku. Govor g. Gabrovška torej pač ni bil političen, ker revež o politiki nima pojma in je radi tega, ker se je tega menda zavedal, poklical g. Smodeja iz Ljubljane, ker je kot sklicatelj zvedel, da so na ta sestanek dobriški sodruzi povabili tudi sodr. Jerama z Jesenic. Iz vseh njegovih fraz naj omenimo samo, da je izrazil željo, naj bi se vsi tisti, ki niso verni pristaši SLS, izbrisali iz katoliške cerkve. Za njim pa se je oglašil še neki trgovec iz Gorij, Vavpotič, ki ga samo mimogrede omenimo, ker je mislil, da mora tudi kaj povedati, čeprav sam ni vedel kaj je kvasil. Dasi smo bili pristaši in člani SSJ v ogromni večini, smo vendar tri ure mirno poslušali njih izvajanja in videti je bilo, kako jim je prihajalo vroče, ko smo ostali ob vsej njihovi radikalni vnemi za slovensko ljudstvo mirni. Ko pa je sodr. Jeram dobil besedo in pričel razlagati predvojno in medvojno ter povojno zgodovino socialistov in zgodovino klerikalizma v tej dobi, ter versko in nacionalno frazerstvo, ki je in še hoče zaslepljevati delavno ljudstvo, in ko je razložil, kako podlo izrablja vero baš SLS v politično umazane namene, in dokazal na dejanjih SLS, da ostajajo njih obljube le na papirju in da jim gre edino za to da si priborijo kakorkoli politično nadvlado vsaj na slovenskem ozemlju, so začeli vsi trije duhovniki kričati kakor srake. Potem je sodr. Jeram še razložil načela SSJ, ki stopa samostojno v volilno borbo, razložil je glavne točke programa ter razlike med raznimi novimi pečnimi soc. grupami in pa med oficijelno SSJ

Gg. Smodej, Gabrovšek in Pivk ter g. Markuš so med govorom sodr. Jerana hoteli s svojim kričanjem udušiti glas resnice. Obnašali so se, kakor da bi kdo iz njih preganjal hudobnega duha. (Sodr. Jeram ga je v resnici tudi izganjal!) G. kaplan Gabrovšek in Markuš z Jesenic sta v »sveti jezi« z medklici in lažmi obdelovala sodr. Jerama, ki ju je pa s svojo mirnostjo popolnoma osmešil. Sicer pa bomo o tem sestanku še poročali. Povedati moramo še, da smo po govoru sodr. Jerama sestanek zapustili, ker je bila ura že pol 12. in smo bili mnogi celo iz Gorjan, ki smo morali drugi dan v službo, pa smo preko tega vendar vzdržali. Za dokaz pa gospodom, ki so nas hoteli speljati na lim in da se jim to ni posrečilo, naj jim po ušesih še zazveni naš klic: »Živela SSJ, ki je zaoril po zaključnih besedah sodr. Jerama: 18. marca vse kroglice v osmo skrinjico!

Dnevne vesti.

»Naprejev« gospodarski položaj se je zopet za precej poslabšal. Radi poviška tipografskih mezd nam je tiskarna občutno podražila tisk »Napreja«, uprava pa v tem kritičnem času nikakor ne more povišati naročnine, saj pri sedanjih mezdah delavstvo še sedanjo naročnino komaj zmaguje. Ker smo dozdej komaj zmagali, bo zdaj še težje: volilni sklad raste zelo počasi, mnogo več smo izdali za volitve, nego so sodrugi nabrali — in ko smo nekaj od organizacijskih prispevkov porabili za volitve namesto za »Naprej«, nam je tiskarna takoj ustavila tisk! Niti ganiti se ne moremo, zdaj pa še vsak mesec okoli 10.000 kron po vrhu! Odkod naj jih vzamemo? Svetujte in pomagajte! Svojo naročnino itd. plačujte sproti, dodajte vselej vsaj nekaj za tiskovni sklad, zbirajte tudi pri somišljenikih, predvsem pa poskrbite da se bo širil krog naših naročnikov in da bodo organizacije stalno rasle! Vsi, ki razumete položaj, delajte, da se izpremeni. Ne zanašajte se na druge!

Po delu jih bomo sodili, ne po njihovih frazah! Kakor smo videli, je opozicija Korun, Čobal in Uratnik na uradni strankinem zboru propadla, da je morala še celo naš kurs v stranki v večjem odobravit. Sedanje načelstvo je zmagalo pri tajnem glasovanju s 44 proti 4 glasom, s tem je bilo dovolj jasno dokazano zaupanje. Sedaj pa so volitve pred vratmi in ker je bil nekdo čudno razžaljen, da ni prišel kot nosilec v poštev, je pa kar ustanovil svoj list. Ne vem od kod imajo ti razni ljudje toliko denarja, ali so si ga zaslužili pri delu ali pa pri »zaradi«? Vprašamo zakaj so ti poprej skregani sedaj pa zopet dobri prijatelji dr. Korun-Kocmur-Golouh tako strahovito proti naši uradni stranki? Povejmo jim v obraz: ker ne marajo socialistične discipline, ker ne marajo, da bi navadni člani tudi resne predloge stavili in da bi jih ti »radi veliki« gospodje morali vpoštevati. Zakaj se smeji Bračičevemu predlogu, kateri pravi, da bi morali izvoljeni poslanci biti stranki pokorni in da bi morali biti na zahtevo vselej stranki na razpolago itd. Mariborski delegati so to sklenili. Ali ker je ta predlog dober, ga mariborski generali v svojem časopisu niso objavili. Kako so ugledne mariborske sodruge izigravali! Isti dan in isti čas so napravili občinsko sejo obenem pač lansko zborovanje in volitev delegatov, da ja niso prišli ti stari ugledni sodr. kot delegati v poštev, kateri bi ves polo-

žaj drugače presojali in bi bilo upanje na skupen nastop. Ali je tako ali ne? Povejte! Objavite svojo sklenjeno resolucijo, ki jo je predlagal sodrug Bračič! Ali si upate? Boj ste začeli proti čistemu socializmu, samis te pa kakor farji oznanjali ga, obenem pa vsak dan proti njemu grešili! Oznanjate pri državi progresivni davek, v svoji državi bi se ga pa radi otresli. A vedite, da je ravnatelj Kocmur vpeljal 6urni delavnik za svoje uslužbenke, vedite pa tudi, da ga je tudi lahko (kakor je to že ves čas!) na 12 ur podaljšal ne da bi dobili uslužbenki kake plače za nadure! Ta vsegamogočni Kocmur je tudi akcionar Blasnikove tiskarne, ki je hotela biti socialistična. Kako, da daje tudi vse tiskovine za Bolniško blagajno tam tiskati? In take ljudi da bi mi morali še naprej voliti? Ne in nikoli ne! Odgovor jim damo 18. marca, ko bomo volili mi resni socialisti uradno stranko, ki kandidira za nosilca liste na Štajerskem s. Franja Korena, na Kranjskem pa s. Karla Kisovca.

Zvišane draginjske doklade in stanarina. Finančna delegacija je prejela od ministra dr. Stojadinovića ukaz, da naj z veljavnostjo od 1. t. m. nemudoma izvede nove določbe o draginjskih dokladah in stanarini.

Brzjavne in telefonske pristojbine v inozemskem prometu v razmerju 1 frank — 20 dinarjev. Počenši s 15. februarjem t. l. je kot enakovrednost franku določenih 20 (dvajset) dinarjev. Od tega dne se mora torej plačevati pri vseh inozemskih brzjavah in telefonskih pristojbinah za vsak frank ali del franka dvajsetkratni znesek v dinarski veljavi.

Ljubljana.

Opozorjamo delavstvo, da se bo vršila dne 3. t. m. ob 8. zvečer v dramskem gledališču delavska predstava »Vojiček« po znižanih cenah. Predprodaja vstopnic v uravi »Delavca« v Selenburgovi ulici 6. II. nadstropje in v tajništvo »Svobode« nad drogerijo Kanc.

O. Z. javnih nameščencev in vpokojencev ima nad vse važno sejo širšega odbora, k i naj se je udeležijo vsi delegati polnoštevilno. Na dnevnem redu je eventualni sklep o prireditvi »dneva javnih nameščencev«, ko bomo morda imeli čast pozdraviti šefa centralne vlade. Predsedstvo. — To notico smo prejeli. K njej bomo tole pristavili: Če hočejo državni nameščenci na vsak način imeti tisto čast, naj gledajo, da ne bo zastoj. Pašić mora od nje tudi nekaj »zaraditi« — toliko bi morali šefovske navade že poznati. Povabijo naj ga po staroslovanski šegi vsaj na kruh in sol, ki ju državnim nameščencem, zlasti nižjim, sedaj po sprejetju »draginjskih doklad« kar preostaja. Prepričani smo, da bo tudi predsedstvu, ki tako ginljivo skrbi za dobrobit članov O. Z., nekaj odpadlo. N. pr. kakšna medajca, ki bo morala biti na vsak način 1. reda. Tudi člani, ki se dajo brez ugovora tako ginljivo zastopati, zaslužijo kako medajco — za svojo bistroumnost.

Podružnica čevljarjev v Ljubljani sklicuje za nedeljo, 4. marca ob pol 10. dopoldne v prostorih restavracije pri »Zlatorogu«, Gosposka ulica 3, svoj redni mesečni shod. Članstvo pozivljamo na točno in polnoštevilno udeležbo. — Odbor.

Maribor.

Esperantski tečaj. Danes ob običajni uri. Točno.

G. prof. Favaj težko gleda, ko se esperantistično gibanje v »Svobodi« ta-

ko razvija. G. prof. Favaj me nima nič rad. Že ve, zakaj. Zato si je dal po g. U. (ki me tudi nič rad nima) potrditi, da ho- dim esperanto poučevati kot »Bernotov provokater na lastno pest«. Tako, da ne vem, če kot »Bernotov provokater« ali »na lastno pest«. Najbrže pa hodim z lastnimi nogami!? To bi bil škandal! Še večji nego oni v nedeljo, ko je g. profesor v Sv. Lovrencu tako sijajno zmagal. (Razvidno iz »Volksstimme« št. 17.). Škoda, da nisem od te zmage ničesar opazil, čeprav sem bil ves čas prisoten, še celo potem, ko se je g. profesorju tak- ko neznansko na vlak mudilo, da je do- spel celo uro pred njim na postajo. Če bi bil kaj opazil, bi mu takoj prepustil svoje fante in dekleta v poučevanje, čeprav me imajo tako radi, da so sami prej k meni prišli zavoljo esperanta nego k njemu. Morda zato, ker vedo, da gospod itd. esperanto grdo gleda, jaz pa prav lepo? Naj se gospod itd. tudi nauči tako lepo gledati, pa vse, ne samo esperanto ali svoje zmage. Potem se mu nikoli ne bo treba bati — zamud pri vlakih. Dotlej naj me na — rad ima... — K. K.

Dopisi v »Enakosti«. Da niso v Ma- riboru sami takšni cuki, kakor bi morali biti po pobožnih željah razne enotnofron- tarske vodilne gospode, nam dokazuje naslednji dopis, ki ga objavljamo, če- prav smo o tej stvari že sami napisali par vrstic: Zadnji »Ljudski glas« je ob- javil dopis iz Ribnice na Poh., na kate- rega odgovarja, tudi z dopisom iz Rib- nice, »Enakost« prejšnjega tedna. Zani- mivo je to-le: Zadnji »Ljudski glas« sem prejel kakor vsi drugi šele v četrtek po- poldne. Ob istem času so ga morali ime- ti tudi v Ribnici. Dopis iz Ribnice bi do- spel v Maribor težko da v petek zjutraj — če bi ga že kdo hotel takoj poslati, kar pa ni verjetno. »Enakost« stavijo v četrtek zvečer, v petek zjutraj je že ti- skana. Kaj se to pravi? Morala jare go- spode okrog »Enakosti« in »Volksstim- me« je čisto očitna. Delavstvo, kaj pa praviš na to, da te tako barvajo z dopisi, ki jih fabricirajo sami pri svojih pisalnih mizah? — Kaj je iz tega dopisa razvid- no? Samo nekaj svojih misli v svoje gla- ve in konec bo režimov, ki se opirajo na mandate. In mariborsko delavstvo je že začelo misliti!

NAROČAJTE »KRES«!

Vsem gg. zavarovancem, ki se ima- jo dati v svrhu življenjskega zavarovanja zdravniško preiskati: Odgovor na notico »Vsem zdravnikom«. S 1. marcem 1923 je potekla pogodba med sindikatom za- varovalnih družb in »Jugoslovenskim le- karniškim društvom« glede višine hono- rarija pri zdravniških preiskavah. Ker so zastopniki zdravnikov stavili pri letoš- njem pogajanju previsoke zahteve prvot- no za vsako preiskavo 10 K v zlatu, kar je notabene brez vsake gospodarske ute- meljitve, pozneje pa 480 K, dočim prvo- vrstni in priznani ljubljanski zdravniki raču- najo v ordinaciji od 120 do 200 K, so ostala pogajanja brezuspešna kljub te- mu, da so zastopniki zavarovalnic ponu- dili 100% na povišanje honorarija proti lanskemu letu, t. j. 320 K za vsako pre- iskavo v ordinacijski sobi zdravnikovi in 400 K na domu klientovem. Radi tega odozarijajo zavarovalnice svoje kliente, naj se v zadevi zdravniške preiskave obrnejo naravnost na ravnateljstvo do- tične družbe, pri kateri so sklenili zava- rovalno pogodbo, da jim da potrebna po- jasnila in tudi zdravnika na razpolago.

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

Iztrgal se je iz njenih rok in druga dva sta jo prišla in jo odnesla napol nezavestno iz hiše.

Ves ta čas sta France in Liza stala v kotu sobe okamenela groze. Pavel se obrne k njima.

»Moja dobra prijateljica, prosim, da mi posodita sobo za pol ure. Dobro vama plačam — več vama dam, nego je vredna vsa hiša.«

»K-k-kaj pa boste delali?« vpraša Kremen z velikim strahom.

»Fanta bomo naučili nekoliko temeljne moralnosti. Bil je slabo vzgojen in popraviti moramo z nožem, česar ne popravi več beseda.«

France ni razumel, kaj je govoril oni, toda ni se upal ponoviti vprašanja, kajti nikdar v svojem življenju še ni videl moža, ki bi bil govoril s takšno odločnostjo. Francetu se je zdelo, da stoji pred njim nadčloveški stvor, grozopoln in noseč blisk in grom osvete.

Vrata so se zopet odprla in v sobo je stopil Hugon Granitch v družbi dveh mož, ki sta ga držala za roki in pazduho; roke imel zvezane. France je zagledal v Granitchu vrhunec vseh strašnih prizorov, ki so se odigravali pred njim tisto noč. Obraz mladega gospodarja tovarne Empire Machine je bil zelen — absolutno in resnično zelen. Njegova kolena so se šibila in njegove temne oči so bile oči zveri v pasti.

Za njimi je prišel drugi mož, ki je prinesel dva črna, majhna kovčega, katera je položil na tla. Nato je odprl prvega in vzel iz njega nekaj aparat, katerega so se držale žice; pritisnil je gumb in mehka, bela svetloba je napolnila sobo.

»Pojdita zdaj v drugo sobo,« je dejal Pavel Kremenu in njegovi ženi. »Vzemita si vajino svetilko in počakajta, dokler vaju ne pokličem.«

»K-k-kaj pa boste delali?«

France je še zbral toliko poguma v sebi, da je ponovil vprašanje, toda demon v osebi mogočnega tujca je pokazal z roko na vrata v znamenje, da naj odide. Nato je rekel, da naj bo brez skrbi, kajti plačan bo dobro — in nikogar ne bo blizu. Hiša je dobro zastražena.

Ropot je zbudil mlajšega Franceta, ki se je pričel jokati. Liza je naglo skočila k postelji, da umiri otroka. France je pa položil zakajeno svetilko na omaro in prisedel z ženi na posteljo. Držala sta se za roke, ki so se jima tresle.

Iz sosednje sobe je bilo natančno slišati vsak glas. Hugon je nekaj časa prosil milosti, toda Pavel mu je zapovedal, da naj drži jezik za zobmi. Nato je bilo slišati brcanje in otepnanje z rokami in temu je sledilo težko sopihanje ter strašno zdihovanje, ki je kmalu ponehalo. Čez nekaj hipov se je pa prikradel v Francetovo spalnico ogaben duh. France in Liza

sta se spogledala v silnem strahu, a razumeti nista mogla, kaj je. Takoj potem se je oglasilo divje tuljenje mladega Granitcha, kakor da trpi peklenške bolečine. Tuljenje je bilo nepopisno in potne kaplje so porosile Kremenovo čelo, ko je poslušal grozne glasove. Ni se mogel več premagovati in že je mislil odpreti vrata in protestirati proti mučenju človeka ali pa skočiti skozi okno in obvestiti svojega gospodarja, ko so se odprla vrata in Pavel je stopil k njima in hitro zaprl duri za seboj.

»Vse je v redu, le nikar se ne plašita radi krika,« je dejal mirno in s tisto strašno odločnostjo v očeh. »Ljudje imajo navado, da kriče, kadar se jim da anestezija; to ni nič novega.«

Stal je tam še nekaj trenutkov s stisnjenimi zobmi, dokler se je ponavljalo vpitje. Kmalu je pa tuljenje prenehalo in nastala je tišina — dolga, dolga tišina. Pavel je odprl duri in odšel v drugo sobo, Kremenova sta pa sedela kakor okamenela na postelji in se držala čvrsto za roke.

Zdajpazdaj je bilo čuti komaj slišne besede in stopinje po sobi, medtem pa je neprestano prihajal v spalnico strašen duh, tako da sta Kremenova mislila, da se zadušita z otroci vred. Grozni molk ju je hotel umoriti, toda končno sta zopet zaslišala Granitcha, ki je stokal, toda s slabim glasom, kakor da umira.

»Moj Bog, kaj delajo?« zašepeče Liza. »Tega ne bi smeli dovoliti. Najina dolžnost je, da pokličeva koga, France.«

Tisti hip se zopet odpro vrata in Pavel vstopi.

»Zdaj je vse dobro: vrača se k zavesti.«

Oba nista imela pojma, kaj naj pomenijo besede »se vrača k zavesti,« ampak France je bil prepričan, da je peklenški tujec izvršil svoje maščevanje in da je zdaj zadovoljen. Vsi so molčali. Iz sosednje sobe je bilo slišati bljuvanje in potem je prišel Hugon preklinjati s slabim glasom. Dajal je svojim mučiteljem ostudne psovke. To je pomagalo, da je France prišel k sebi in čustvo groze ga je minilo. Pavel je odšel in se vrnil čez nekaj trenutkov rekoč: »Zdaj smo opravili in gremo. Čisto nič ni treba vama skrbeti. Bolnik ostane tukaj. Čim pridemo do prvega telefona, pokličemo ambulančni voz, ki ga odpelje v bolnišnico. Bodita mirna in čakajta voz. Tukaj je plačilo za sitnost, ki ste jo imeli z nami.«

Pri zadnjih besedah je neznanec stisnil Francetu v roko šop bankovcev, katere je zadnji mehnično vzel.

»Še nekaj. Če vaju kdo vpraša o dogodku nocojšnje noči, kar recita, da nič ne vesta. Žal mi je, da sem vaju motil, ampak pomagati se ni dalo. Lahko noč.«

Mož z železno voljo je odšel in v nekaj hipih so utihnili koraki njegove družbe pred hišo. Zaropotal je avtomobil in izginil v temni noči.

Ves tresoč se, je France odprl vrata in pogledal v sosednjo sobo. Videl ni ničesar, ker je bila tema, toda slišal je stokanje na tleh.

(Dalje prih.)

Gospodarstvo.

= Vrednost denarja. 1 dolar velja 98—99 Din, 100 avstrijskih kron 14 par, 1 češka krona 2.95 Din, 100 madžarskih kron 3.10 Din, 1 francoski frank 6.15 Din, 1 ilra 4.75—4.78 Din. V Curihi stane 100 naših dinarjev 5.30 švicarskih frankov.

Delavci! kupujte čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov Peter Kozina & Ko., Tržič, ki so najboljši in najcenejši. Glavna zaloda na drobno in debelo. Ljubljana, Breg 20.



LAHKO NAGNENJE K PREHLAJENJU? Prevelika občutljivost? Bolečine olajša in naredi bolj odporno masiranje in umivanje s pravim Fellerjevim Elzafluidom! Veliko močnejši, izdatnejši in

boljši kakor francosko žganje. Kot kosmetikum že 25 let priljubljen za negovanje zob, zobnega mesa, ust in kože na glavi! S pakovanjem in poštnino 3 dvojnate ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 208 dinarjev in 5% doplačila razpošilja: lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elsatrg št. 358, Hrvatsko.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Gosposvetska cesta 2.

Šivalni stroji Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. - Ustanovljena leta 1867.

Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“.

Ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarov

in motorete za prvo kolo:

Dürkopp, Styria, Waffennrad.

Začasno znižane cene!

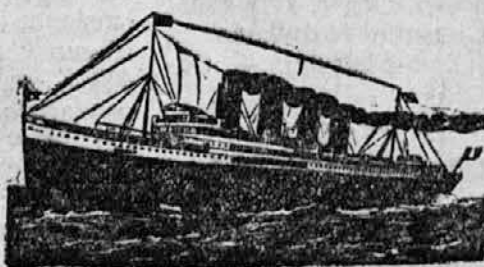
!! 10letna garancija !!

Cie. Gle. Transatlantique

Francoska linija

Najkrajša in najudobnejša vožnja v AMERIKO.

Havre-New-York samo 6 dni.



Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: „Slavska banka d. d. v Zagrebu“.

Vozne listke in tozdevna pojasnila daje:

IVAN KRAKER,

zastopnik v LJUBLJANI,

Kolodvorska ulica 41.

Pletenine

kakor lopice, žimsko perilo, nogavice, rokavice

v veliki izbiri pri

A. ŠINKOVIC nasl' K. SOSS,

Ljubljana, Mostol trg 19.

Pridobivajte naročnike!